

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Bakalářská práce

Rafiq Hariri

Jindřiška Boudová

Plzeň 2016

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Katedra blízkovýchodních studií

Studijní program Mezinárodní teritoriální studia

Studijní obor Blízkovýchodní studia

Bakalářská práce

RAFÍQ HARÍRÍ

Jindřiška Boudová

Vedoucí práce:

Mgr. Daniel Křížek, Ph.D.

Katedra blízkovýchodních studií

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2016

Čestné prohlášení

Čestně prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala samostatně. Veškeré použité zdroje, ze kterých jsem čerpala informace, jsou uvedeny v seznamu použité literatury a citovány v textu podle normy ČSN ISO 690.

V Plzni dne

Jindřiška Boudová

Obsah

1	ÚVOD	1
2	OBČANSKÁ VÁLKA V LIBANONU	4
3	RAFÍQ HARÍRÍ PŘED ROKEM 1992.....	7
4	RAFÍQ HARÍRÍ PREMIÉREM LIBANONU	12
	4.1.Premiérem poprvé v letech 1992 - 1998	13
	4.2.Premiérem podruhé v letech 2000 - 2004.....	21
5	ATENTÁT	24
6	ZÁVĚR	31
7	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ.....	34
8	RESUMÉ	38

1 ÚVOD

„Země nejsou postaveny na fanatismu, extremismu a geocentrických postojích, jsou postaveny na vážné, zodpovědné a svědomité práci a vlastenecké péči o blaho země před vším ostatním.“

- Rafiq Hariri, 1944-2005¹

Rafiq Hariri byl premiérem Libanonu dohromady více než deset let, vládu sestavoval celkem pětkrát.² Během této doby se snažil o rekonstrukci země, která byla zničena občanskou válkou. Ovšem na megalomanské plány mu ani zdaleka nestačil čas, do karet mu také nehrály podmínky, které v danou dobu v zemi panovaly.³ Každopádně „*Mistr Libanon*“,⁴ jak byl velmi často nazýván, byl vůbec prvním, kdo se snažil svými finančními prostředky zemi zničenou patnáct let dlouhou občanskou válkou opět postavit na nohy a navrátit jí ztracenou úroveň. Cítil hlavně na rekonstrukci hlavního města, ze kterého chtěl vytvořit centrum pro bohaté Araby, mluvil o takzvaném „*arabském Monte Carlu*“.⁵ Často Rafiq Hariri slýchal obvinění ze strany Syřanů z vedení opozice proti syrské přítomnosti, byl jimi spojován s rezolucí OSN 1559, jež požadovala právě stažení cizích vojsk z území země.⁶ Většinu problémů se Hariri snažil řešit politickým dialogem a právě tato metoda mu umožnila upevnění pozice i na širším Blízkém východě. Rafiq Hariri má nesmazatelné zásluhy i na podpisu Táifské dohody z roku 1989, která ukončila libanonskou občanskou válku.⁷ Rafiq Hariri byl bezesporu jednou z hlavních postav libanonské politické scény po několik desetiletí,

---

¹ About Rafik Hariri. *Atlantic Council*.

² PETRÁČEK, Z. Šance pro Evropu. 21. 2. 2005, s. 3.

³ Biography: Mr. Rafic Hariri. *Rafic Hariri - the official web site*.

⁴ About Rafik Hariri. *Atlantic Council*.

⁵ ŠABACKÁ, Y. *Konflikt a politika velmocí na Blízkém východě. Libanon – bitevní pole velmocí*, 2011, s. 284.

⁶ ISKANDAR, M. *Rafic Hariri and the Fate of Lebanon*, 2006, s. 12.

⁷ About Rafik Hariri. *Atlantic Council*.

s jeho jménem je spojeno mnoho zásluh a výsledků, které přispěly k pozitivnímu vývoji bídne situace země po letech bojů.

Kdo však byl tento muž, odkud pocházel, kde se vzal jeho obrovský majetek, který mu umožnil rekonstrukci rodné země? Jakou politiku vedl, proč a za jakých okolností byl zavražděn, a jaké následky s sebou jeho smrt přinesla? Tím vším se budu zabývat ve své bakalářské práci.

Rafiq Hariri, jméno mnohokrát skloňované, bohužel však převážně zahraničními médii. Ta česká si postavy Rafíqa Haríriho všimla až v únoru 2005, tedy po jeho násilné smrti.⁸ Však význam tohoto muže byl a stále je obrovský, i český čtenář by tedy měl mít možnost sáhnout po zdroji, skrze který se seznámí s mužem, jež měl obrovský vliv na rekonstrukci své rodné země, ač v ní jistou dobu vůbec nežil. S mužem, který byl premiérem Libanonu po dvě volební období⁹, mužem, jehož zavraždění má důsledky sahající až do současného dění v Libanonu.

Cílem bakalářské práce je popis života Rafíqa Haríriho, jeho politické kariéry, které předcházela pracovní kariéra v Saúdské Arábii. Těžištěm práce jsou dvě volební období, v nichž Rafiq Hariri zastával pozici předsedy vlády Libanonu, a atentát, který byl na něj spáchán. Práce bude hovořit také o možných pachatelích tohoto činu a následných událostech, které provázely vývoj Libanonu bezprostředně po zabití bývalého premiéra.

V první kapitole se jen velmi stručně vrátím k libanonské občanské válce. Tuto kapitolu jsem do své práce zařadila z důvodu, aby čtenář mohl plně pochopit souvislosti a situaci, do které Rafiq Hariri přišel, a jejíž následky se snažil během dlouhých let nejen své politické kariéry opravit.

Po seznámení s politickým prostředím země sedmdesátých a osmdesátých let dvacátého století se v další kapitole pokusím nastínit

---

⁸ MEHLIS, D. *Hariri murdered*, 2006, s. 26

⁹ ISKANDAR, M. *Rafic Hariri and the Fate of Lebanon*, 2006, s. 11.

základní fakta týkající se původu, studií a působení Rafíqa Harírího do roku 1992, tedy do roku, než se stal poprvé premiérem Libanonu. I tato léta jeho kariéry byla velmi důležitá, jelikož Harírí získával a rozšiřoval své kontakty, založil firmu, díky které nabyl obrovského majetku, který následně neváhal zužitkovat v zájmu rekonstrukce republiky.

Následující kapitola práce bude seznamovat s jeho hlavní politickou kariérou, dvěma volebními obdobími, kdy působil jako premiér země, poprvé v letech 1992–1998 a podruhé od roku 2000 až do své poslední rezignace v roce 2004.¹⁰

A v závěrečné kapitole práce se budu zabývat atentátem, jež byl na Rafíqa Harírího spáchán dne 14. února 2005.¹¹ Pokusím se objasnit okolnosti tragédie, možné pachatele činu a důsledky plynoucí z této události.

Ve své bakalářské práci pracuji převážně s odbornou literaturou, internetovými zdroji a novinovými články. Využívám také oficiálních webových stránek Rafíqa Harírího. Uvědomuji si, že informace získané právě z oficiálních webových stránek mohou působit nedůvěryhodně, proto i já k nim přistupuji velmi kriticky. Používám je jako zdroj ověřitelných informací či naopak těch informací, které nebyly k nalezení v žádném jiném zdroji, ale dle mého úsudku se zdály objektivní a důvěryhodné.

---

¹⁰ About Rafik Hariri. *Atlantic Council*.

¹¹ ISKANDAR, M. *Rafic Hariri and the Fate of Lebanon*, 2006, s. 11.

2 OBČANSKÁ VÁLKA V LIBANONU

Libanon byl do začátku občanské války považován za dokonalý příklad soužití lidí odlišných náboženství v míru vedle sebe, to se však se začátkem konfliktu velmi změnilo. Nikoli až Rafiq Hariri přišel poprvé s myšlenkou vybudovat z Libanonu tzv. Švýcarsko Blízkého východu.¹² Již před občanskou válkou visela tato myšlenka ve vzduchu. Ovšem rozplynula se jako pára nad hrncem s prvními výstřely připisovanými oficiálnímu začátku občanské války, tj. 13. dubna roku 1975.¹³ V tento den proti sobě začali bojovat libanonští křesťané a Palestinci¹⁴ v křesťanské čtvrti Air Remane. Tou bez povolení projel palestinský autobus, falangisté naněj tehdy bez váhání zaútočili, Palestinci se však ještě ten samý den bránili zabitím čtyř křesťanů v té samé čtvrti.¹⁵ A během následujících dní se z konfliktu lidí, kteří donedávna žili vedle sebe v jedné čtvrti, stal konflikt regionálních velmocí, jako například Izraele a Sýrie, do kterého se během let zapojily i velmoci světové. Však i přes to je nutné válku v první řadě nazývat válkou občanskou, kde proti sobě bojovala etnika jedné země, každé podporované jinými zahraničními velmocemi.¹⁶ Tato proti sobě stojící etnika nekonečně útočila jedno na druhé, až se situace začala vyostřovat a rozrůstat do neúnosných rozměrů. Důkazem tomu byla falangistická čistka patnácti set Palestinců v táboře Karantina.¹⁷ V lednu roku 1976 jim toto Palestinci bez váhání oplatili, když Organizace pro osvobození Palestiny, jejímž předsedou byl v té době Jásir Arafat,¹⁸

---

¹² SZANTO, J. Události. *Česká televize*. 13. 4. 2015.

¹³ COOKE, M. *War's other voices: women writers on the Lebanese civil war*, 1996, s. 1.

¹⁴ SZANTO, J. Události. *Česká televize*. 13. 4. 2015.

¹⁵ ŠABACKÁ, Y. *Konflikt a politika velmocí na Blízkém východě. Libanon – bitevní pole velmocí*, 2011, s. 208.

¹⁶ Historie - Válka v Libanonu 75-78. *Novinky.cz*.

¹⁷ SZANTO, J. Události. *Česká televize*. 13. 4. 2015.

¹⁸ HAMOUZOVÁ, I. Byla založena Organizace pro osvobození Palestiny. *Česká televize*. 2. 6. 2008.

zaútočila na křesťanské město Damour.¹⁹ Ve všech zasažených oblastech, ať už palestinských či křesťanských, vládl strach. Obyvatelé byli zabarikádováni ve svých bytech, z ulic se vytratil život, byla zavřená kasina i restaurace. Jen za krátkých časových úseků klidu zbraní bylo možné alespoň u stánků na ulicích zakoupit základní potraviny.²⁰ Do války se nejprve v roce 1976 zapojila Sýrie²¹ a následně Izrael, jehož příslušníci armády se neostýchali podporovat masakry konané na Palestincích. Oba libanonští sousedé se v zemi usadili na dlouhá léta a o jejich úplném odchodu lze hovořit až mnoho let po podpisu Táífské mírové dohody.²² Po událostech v Damouru byl hned v létě toho samého roku Libanon svědkem dalšího masakru, konkrétně v táboře Tel al-Zaatar, kde opět útočili falangisté. Pro útok si vybrali velmi výhodnou palestinskou pozici.²³ Po izraelské invazi v září roku 1982 se v palestinských táborech udál snad vůbec největší masakr celé občanské války, masakr v táborech Sabra a Šatíla. Útok opět vedli křesťanští falangisté, ovšem se svolením a klidným přihlížením právě izraelské armády.²⁴ Libanonská občanská válka byla oficiálně ukončena 4. května 1991,²⁵ ratifikací tzv. „*Charty národního usmíření*“,²⁶ ale již na konci roku 1989²⁷ byla tato Charta v Táífu podepsána.

Charta požadovala úplné zakázání konfesionalismu, tedy významnou ztrátu moci křesťanů v parlamentu,²⁸ přičemž právě tento

---

¹⁹ FISK, R. Lebanon's dispossessed come home: Robert Fisk in Damour on the scars of an orgy of ethnic cleansing. *Independent*, 16. 5. 1993.

²⁰ HOMOLA, B. *Období neklidu u Psí řeky*, 2009, s. 64.

²¹ Na základě dohod prezidenta Franžié a Asada - viz: HOMOLA, B. *Období neklidu u Psí řeky*, 2009, s. 80.

²² SZANTO, J. Události. *Česká televize*. 13. 4. 2015.

²³ HOMOLA, B. *Období neklidu u Psí řeky*, 2009, s. 80.

²⁴ ČEJKA, M. *Dějiny moderního Izraele*, 2011, s. 181.

²⁵ HOMOLA, B. *Období neklidu u Psí řeky*, 2009, s. 125.

²⁶ HOMOLA, B. *Období neklidu u Psí řeky*, 2009, s. 121.

²⁷ SKALNÍK, P. Libanon na cestě k suverenitě a plné nezávislosti. 2005, s. 63.

²⁸ JANKOVEC, M. Harírího efekt. 1993, s. 12.

požadavek byl zapsán do ústavy jakožto „základní národní cíl“.²⁹ Dalším požadavkem bylo vytvoření parlamentu, který by zaručoval rovnocenné muslimské a křesťanské zastoupení. Mezi požadavky byl zahrnut i okamžitý odchod izraelských vojsk, syrská armáda směla zůstat v zemi ještě dva roky od vstoupení dohody v platnost.

V souvislosti s podpisem mírové dohody se libanonská společnost mohla poprvé seznámit s postavou Rafíqa Harírího, s mužem, díky němuž se libanonští politici do Táifu sjeli. V té době již velmi majetný Harírí všechny významné osobnosti do saúdského města pozval a na vlastní náklady je nechal týdně debatovat o bídě situaci v Libanonu a východisku z ní.³⁰ Po ratifikaci smlouvy byl po zabitém prezidentu Reném Muavadovi zvolen novou libanonskou hlavou státu Elias Hráví.³¹

---

²⁹ SKALNÍK, P. Libanon na cestě k suverenitě a plné nezávislosti. 2005, s. 63.

³⁰ HOMOLA, B. *Období neklidu u Psí řeky*, 2009, s. 121.

³¹ KIFNER, J. MAN IN THE NEWS: Elias Hrawi; An Earthy Politician Who Makes Both Ends Meet. *The New York Times*. 25. 11. 1989.

3 RAFÍQ HARÍRÍ PŘED ROKEM 1992

Po konci občanské války přirozeně vládla v zemi pesimistická nálada, mnoho libanonských kapacit emigrovalo a ve vzduchu visela otázka budoucnosti státu. Emigranti se v zájmu záchrany své rodné země sešli ve Francii. Během jedné z mnoha schůzí padlo jméno Rafíqa Haríriho. Muže, který v té době plánoval opravu přístavu v Sidonu, v tom samém městě již také předtím opravil starou školu, nabízel mnoho možností studentům a zaměstnával Libanonce v Saúdské Arábii, Francii či Spojených státech. Nikdo ale nikterak více nevěděl, kdo byl Rafíq Haríri.³²

Rafíq Haríri se narodil 1. listopadu 1944³³ v libanonském městě Sidon „ve skromném domě, ve skromné rodině“.³⁴ Jeho sunnitští rodiče měli kromě Rafíqa ještě další dvě děti,³⁵ nebyli proto tedy nijak významně finančně schopní syna podporovat.³⁶ V Sidonu Haríri také vystudoval základní a střední školu. Na svá univerzitní léta se odstěhoval do libanonského hlavního města Bejrútu, kde byl studentem Arabské univerzity, oboru obchod.³⁷ Před koncem šedesátých let získal na této univerzitě titul. Nebyl ale se svým dosavadním životem spokojený, tak odcestoval do Saúdské Arábie, kde pravděpodobně hledal život lepší.³⁸ Tam v roce 1965³⁹ započal svou kariéru nejprve jako učitel a následně jako účetní. U svého prvního saúdského zaměstnavatele, firmy Redec, si Haríri získal pověst pracovitého a schopného muže.⁴⁰ Byl silně věřící sunnita, který věřil, že se mu v životě dostává jen toho, co si Bůh přeje.

³² ISKANDAR, M. *Rafic Hariri and the Fate of Lebanon*, 2006, s. 43.

³³ DAHDAH, L. et al. *Five views: the Hariri Assassination*. 2005, s. 10.

³⁴ LUKEŠ, P. Rafík Haríri. 25. 8. 1993, s. 7.

³⁵ Biography: Mr. Rafic Hariri. *Rafic Hariri - the official web site*.

³⁶ PETRÁČEK, Z. Když byl zabit Haríri. 2005, s. 11.

³⁷ Biography: Mr. Rafic Hariri. *Rafic Hariri - the official web site*.

³⁸ LUKEŠ, P. Rafík Haríri. 25. 8. 1993, s. 7.

³⁹ MEHLIS, D. *Hariri murdered*, 2006, s. 11.

⁴⁰ ISKANDAR, M. *Rafic Hariri and the Fate of Lebanon*, 2006, s. 44.

A právě toto jeho smýšlení se celkem přirozeně promítlo i do jeho politického postoje při podpoře arabského nacionalismu.⁴¹

Po své krátké kariéře účetního změnil Harírí směr své cesty a založil si stavební firmu známou pod jménem Saudi Oger.⁴² S touto firmou, založenou již v roce 1970,⁴³ se mu v roce 1977 podařilo ve velmi krátkém termínu pouhých šesti měsíců⁴⁴ postavit hotely, kde byly následně ubytováni návštěvníci jistého summitu. Pro svou obrovskou schopnost a organizovanost dokázanou při své první velké zakázce si Harírí získal obrovský obdiv.⁴⁵ Díky své politice a tvrdé práci v Saúdské Arábii si získal respekt u tamější královské rodiny, konkrétně u tehdejšího korunního prince Fahda,⁴⁶ který se roku 1980 stal králem Saúdské Arábie.⁴⁷ Ten mu tak po pozitivní zkušenosti se stavbou hotelu neváhal přidělovat další zakázky, díky kterým si Harírí přišel na obrovský majetek. Jeho konexe však nekončily s hranicemi Blízkého východu, přátelil se například i s francouzským prezidentem Jacquesem Chiracem⁴⁸ či americkým prezidentem Georgem Bushem a jeho nástupcem Billem Clintonem.⁴⁹

Po svém prvním úspěchu Rafíq Harírí přirozeně pokračoval jakožto podnikatel v Saúdské Arábii,⁵⁰ kde si ve svém podnikání vytvořil velmi charakteristický profil. Ve své práci se nebál riskovat, ovšem pracoval

---

⁴¹ ISKANDAR, M. *Rafic Hariri and the Fate of Lebanon*, 2006, s. 45.

⁴² About Rafic Hariri. *Atlantic Council*.

⁴³ DAHDAH, L. et al. Five views: the Hariri Assassination. 2005, s. 10.

⁴⁴ DAHDAH, L. et al. Five views: the Hariri Assassination. 2005, s. 10.

⁴⁵ LUKEŠ, P. Rafík Harírí. 25. 8. 1993, s. 7.

⁴⁶ DAHDAH, L. et al. Five views: the Hariri Assassination. 2005, s. 10.

⁴⁷ ISKANDAR, M. *Rafic Hariri and the Fate of Lebanon*, 2006, s. 45.

⁴⁸ ŠABACKÁ, Y. *Konflikt a politika velmocí na Blízkém východě. Libanon – bitevní pole velmocí*, 2011, s. 283.

⁴⁹ ISKANDAR, M. *Rafic Hariri and the Fate of Lebanon*, 2006, s. 52.

⁵⁰ DAHDAH, L. et al. Five views: the Hariri Assassination. 2005, s. 10.

velmi tvrdě. Snad i z tohoto důvodu se mu velmi dlouho dařilo udržovat dobré vztahy s královskou rodinou.⁵¹

Do politiky se Harírí mající občanství království Saúdské Arábie⁵² aktivněji zapojil v roce 1978. Snažil se navrátit Libanonu životaschopnost moderního národa.⁵³ V roce 1979 založil firmu OGER International, za jejíž sídlo si vybral hlavní město Francie.⁵⁴ Tento krok jistě jen utvrdil přátelství mezi ním a francouzským prezidentem Chiracem, když Harírího firma Oger v Paříži zaměstnávala na stovky Francouzů.⁵⁵ Během let svého podnikání v Saúdské Arábii nezůstal Harírí pouze u oboru stavebnictví, ale aktivně se zabýval také například bankovníctvím, průmyslem či telekomunikací. Na začátku osmdesátých let⁵⁶ také Harírí založil neziskovou organizaci pro podporu vzdělávání, zdravotního a sociálního systému a kultury.⁵⁷ Touto nadací tak podpořil více než třicet tisíc studentů⁵⁸ všech sociálních skupin poskytnutím stipendií pro studium hlavně ve Francii a Spojených státech. Právě díky tomu si mohli muslimští studenti zvýšit své vzdělání a přiblížit se úrovni libanonských křesťanů.⁵⁹ Země mu byla vděčná za obrovský přínos, jakým bylo zprostředkování a propagování příměří a nekončící snahy o ukončení občanské války. Využíval všech svých kontaktů pro zajištění míru a všech svých finančních prostředků pro rekonstrukci Libanonu po invazi Izraele

---

⁵¹ ISKANDAR, M. *Rafic Hariri and the Fate of Lebanon*, 2006, s. 50.

⁵² LUKEŠ, P. Rafík Harírí. 25. 8. 1993, s. 7.

⁵³ ŠABACKÁ, Y. *Konflikt a politika velmocí na Blízkém východě. Libanon – bitevní pole velmocí*, 2011, s. 283.

⁵⁴ ŠABACKÁ, Y. *Konflikt a politika velmocí na Blízkém východě. Libanon – bitevní pole velmocí*, 2011, s. 283.

⁵⁵ ISKANDAR, M. *Rafic Hariri and the Fate of Lebanon*, 2006, s. 52.

⁵⁶ ŠABACKÁ, Y. *Konflikt a politika velmocí na Blízkém východě. Libanon – bitevní pole velmocí*, 2011, s. 283

⁵⁷ DAHDAH, L. et al. *Five views: the Hariri Assassination*. 2005, s. 10.

⁵⁸ ISKANDAR, M. *Rafic Hariri and the Fate of Lebanon*, 2006, s. 17.

⁵⁹ ŠABACKÁ, Y. *Konflikt a politika velmocí na Blízkém východě. Libanon – bitevní pole velmocí*, 2011, s. 283.

v roce 1982.⁶⁰ Obětem této invaze neváhal věnovat 12 miliónů dolarů, aby se mohli zotavit z následků izraelského ataku.⁶¹ O dva roky později na konferencích v Ženevě a Lausanne bylo již možné pozorovat jeho první snahy vedoucí k ukončení války, které byly následně dovedeny ke zdárnému konci v roce 1989 v Táífu,⁶² kam právě on pozval všechny potřebné politiky a vlivné činitele, aby jednali o konci konfliktu, který v té době vstupoval do svého patnáctého roku konání. Díky jeho finanční podpoře se tento sjezd mohl vůbec uskutečnit.⁶³ Za jeho neustálé přítomnosti v saúdkém městě tak probíhala třítýdenní jednání, která vyústila v dohodu, již zmiňovanou jako Táífskou dohodu či Chartu národního usmíření.⁶⁴ Rafíq Harírí byl také zakladatelem televizní stanice Future TV,⁶⁵ dále koupil podíly několika libanonských novin a následně v roce 2005 založil vlastní noviny Al-Mustakbal, které byly publikovány v Paříži.⁶⁶ Za zmínku jistě také stojí fakt, že byl Rafíq Harírí největším akcionářem společnosti Solidere, která se také ve velké míře podílela na rekonstrukci Libanonu a hlavně Bejrútu.⁶⁷

Ať už pro charitativní činnost či neustávající podporu libanonského studentstva přirozeně velmi narůstala Harírího popularita mezi sunnitskými muslimy v zemi. Stejně nadšení postavou Rafíqa Harírího však ani zdaleka nesdíleli šííté, kteří jeho činům, a ještě více jeho spolupráci se Saúdkou Arábií, příliš nedůvěřovali.⁶⁸ Ačkoliv Harírí velmi často navštěvoval své zahraniční přátele, nijak významně neovládal ani francouzský ani anglický jazyk. Ovšem to pro něho nebylo nikdy

---

⁶⁰ Biography: Mr. Rafic Hariri. *Rafic Hariri – the official web site*

⁶¹ DAHDAH, L. et al. Five views: the Hariri Assassination. 2005, s. 10.

⁶² Biography: Mr. Rafic Hariri. *Rafic Hariri – the official web site*

⁶³ DAHDAH, L. et al. Five views: the Hariri Assassination. 2005, s. 10.

⁶⁴ HOMOLA, B. *Období neklidu u Psí řeky*, 2009, s. 121.

⁶⁵ ČTK. Výbuch v koloně zabil expremiéra. *iDnes*. 14. 2. 2005.

⁶⁶ ISKANDAR, M. *Rafic Hariri and the Fate of Lebanon*, 2006, s. 54.

⁶⁷ NOVÁK, M. Harírí byl architektem poválečného Libanonu. 15. 2. 2005, s. 5.

⁶⁸ LUKEŠ, P. Rafík Harírí. 25. 8. 1993, s. 7.

významnou překážkou, uměl výborně komunikovat jak s obyčejnými lidmi, tak s médii, což bylo pro jeho obraz velmi důležité.⁶⁹

---

⁶⁹ ISKANDAR, M. *Rafic Hariri and the Fate of Lebanon*, 2006, s. 56.

4 RAFÍQ HARÍRÍ PREMIÉREM LIBANONU

V nejbližších třech letech od podpisu Táífské smlouvy se situace v zemi začala usazovat, samozřejmě bylo nevyhnutelné postavit se tváří v tvář škodám, které napáchala válka, a také spočítat výši těchto škod. Stejně tak bylo nutné tyto následky konfliktu začít co nejdříve likvidovat a zemi rekonstruovat. Po dlouhých třiceti letech se v roce 1992 v Libanonu uskutečnily parlamentní volby, ve kterých byl do funkce předsedy vlády jmenován Rafíq Harírí a do funkce předsedy parlamentu Nabíh Birrí. Nejen Harírí měl být investorem do naplánované rekonstrukce. Stanovil si za cíl přivést do země i zahraniční investory, kteří by mohli své peníze utratit za plánované opravy.⁷⁰ Dále také počítal s faktem, že i samotní majetní Libanonci budou mít zájem se finančně podílet na rekonstrukci jejich státu.⁷¹ V této době by se mohlo zdát, že byla hodnota kapitálu mnohem větší nežli hodnota touhy se nějak politicky angažovat. A právě proto to vypadalo, že byl Libanon ochotný spolupracovat v zájmu obnovy země s každým, kdo nějakým kapitálem disponoval. Ovšem i přes ochotu spolupracovat s téměř každým, nezmizel v libanonských vysoce postavených představitelích pocit, že nebylo a do budoucna nebude možné se maximálně spoléhat na západní země, pro které Libanon vždy zůstane zemí, již lze obětovat. Proto Rafíq Harírí usoudil, že mnohem lepší a jistější variantou bude obracet se na země nacházející se v totožném regionu jako Libanon.⁷² Jeho vizi a plánům uvěřila a důvěřovala také Světová banka, proto se i tato instituce rozhodla Harírího podpořit a půjčit mu na plánovanou rekonstrukci finanční obnos.⁷³

Pro spolupráci na důležitých úkolech si Harírí vždy vybíral jen naprosto spolehlivé a důvěryhodné lidi, stejně tomu přirozeně bylo i

---

⁷⁰ ŠABACKÁ, Y. *Konflikt a politika velmocí na Blízkém východě. Libanon – bitevní pole velmocí*, 2011, s. 283.

⁷¹ JANKOVEC, M. *Harírího efekt*. 1993, s. 12.

⁷² KRÁTKÝ, Ondřej. *Blízkovýchodní internacionála: milníky šíitské aktivizace ve 20. století*, 2013, s. 220

⁷³ DAHDAH, L. et al. *Five views: the Hariri Assassination*. 2005, s. 10.

s výběrem vedoucího své ochranky, Abu Takeru, který měl pod sebou tým, jež doprovázel Harírího všude na cestách.⁷⁴ I do dalších velmi významných pozic Harírí dosazoval pouze ty, u kterých měl jistotu, že se daného úkolu zhostí, jak je žádáno. Mnoho z těchto pozic dostali Harírího dlouholetí přátelé, například řízení „*Středozemní investiční skupiny*“⁷⁵ bylo přiděleno právě Harírího dobrému příteli Mustafovi Razianovi, který se tak staral o Harírího finanční zájmy nejen v Libanonu. Dalším příkladem byl Fadel Chalak, jež s Harírím spolupracoval již v Saúdské Arábii. V Libanonu dohlížel na úklid a následnou rekonstrukci Bejrútu, byl u vedení Harírího nadace a v letech 1995 – 1996 byl dosazen do funkce ministra telekomunikací.⁷⁶

4.1. Premiérem poprvé v letech 1992 – 1998

V listopadu 1992, kdy Harírí nastoupil do funkce předsedy vlády, měl už dávno vybudovanou pověst spasitele a okamžitě začal s rekonstrukcí, kterou řídil stejně, jako by se snad jednalo o některou z jeho obchodních společností.⁷⁷ Měl až megalomanskou vizi - věřil, že Libanonu a hlavně Bejrútu, zničenému patnáctiletou občanskou válkou, zvládne do dvou let navrátit původní a dokonce ještě mnohem lepší tvář, než kterou měl před válkou, a spíše než o Švýcarsku Blízkého Východu mluvil o tzv. blízkovýchodním Manhattanu.⁷⁸ V této době všichni libanonští sunnitští obyvatelé věřili, že právě Harírí dokáže zemi navrátit její ztracenou prestiž. Toužili, aby byl při svém úkolu alespoň z poloviny tak úspěšný, jako byl doposud ve svém životě. Počínaje dobou, kdy byl Harírí

---

⁷⁴ ISKANDAR, M. *Rafic Hariri and the Fate of Lebanon*, 2006, s. 65 – 66.

⁷⁵ Mediterranean Investment Group (MIG) – viz: ISKANDAR, M. *Rafic Hariri and the Fate of Lebanon*, 2006, s. 67.

⁷⁶ ISKANDAR, M. *Rafic Hariri and the Fate of Lebanon*, 2006, s. 67 – 68.

⁷⁷ SKALNÍK, P. Libanon na cestě k suverenitě a plné nezávislosti. 2005, s. 66.

⁷⁸ JANKOVEC, M. Harírího efekt. 1993, s. 12.

zvolen do funkce se stal nejvlivnějším libanonským politikem své doby, kterým byl až do února roku 2005, kdy byl na něj spáchán atentát.⁷⁹ S Haríriho rostoucí popularitou se však stále častěji ze strany šíitských obyvatel ozývala nařčení, že byla jeho rozhodnutí nějakým způsobem ovlivňována buď Saúdskou Arábií či Sýrií. Situace tomu mohla přirozeně nasvědčovat, Saúdové investovali do rekonstrukcí Libanonu nemalé částky, investory mu bylo přislíbeno až 550 miliónů dolarů,⁸⁰ a Syřané svou vojenskou moc dokazovali stálou přítomností početné armády v zemi.⁸¹ Harírí však tato tvrzení vyvracel, sice se vrátil do rodné země po osm a dvaceti letech života a práce právě v Saúdské Arábii, a i nadále k této zemi choval velmi blízký vztah, zaručoval se však, že rozhodnutí jeho vlády byla stoprocentně nedotčená jakýmikoliv cizími vlivy.⁸² Ve svých firmách se sídlí v mnoha zemích světa, nejen na Blízkém východě, zaměstnával již kolem patnácti tisíc lidí, a díky zakázkám saúdského krále na stavbu hotelů, nemocnic či nejrůznějších paláců, disponoval již v této době majetkem dosahujícím téměř čtyř miliard amerických dolarů.⁸³

Po návratu do rodné země začal Harírí okamžitě sestavovat novou vládu. Jeho postavení s sebou přirozeně neslo jistou zodpovědnost, vždyť vedl zemi ve velmi špatném stavu po dlouhé válce, zničenou jak fyzicky tak ekonomicky.⁸⁴ Do funkce nastupoval s jasným úkolem, a to pokusit se restaurovat poničenou zemi, jak jen mu to jeho finanční prostředky a jiné možnosti dovolí.⁸⁵ Vcelku velmi neveselou situaci mu alespoň do jisté míry vylepšoval fakt, že si země i přes dlouholetý konflikt dokázala udržet poměrně nízký státní dluh, který v poválečné době dosahoval méně

---

⁷⁹ NAJEM, T. *Lebanon: the politics of a penetrated society*, 2012, s. 13.

⁸⁰ JANKOVEC, M. Haríriho efekt. 1993, s. 12.

⁸¹ LUKEŠ, P. Rafík Harírí. 25. 8. 1993, s. 7.

⁸² NAJEM, T. *Lebanon: the politics of a penetrated society*, 2012, s. 13.

⁸³ LUKEŠ, P. Rafík Harírí. 25. 8. 1993, s. 7

⁸⁴ Biography: Mr. Rafic Hariri. *Rafic Hariri – the official web site*.

⁸⁵ NAJEM, T. *Lebanon: the politics of a penetrated society*, 2012, s. 13.

než 400 miliónů dolarů.⁸⁶ Ovšem ani obrovský Haríriho majetek nezvládl tuto bídnou situaci udělat nijak zásadně jednodušší – během prvních měsíců ve funkci „*vyvlastnil a zaplatil majetek více než 100 000 obyvatel zničeného centra Bejrútu.*“⁸⁷ Ze své pozice předsedy Rady mistrů začal okamžitě usilovat o masivní rekonstrukci Libanonu, toužil po obnovení poměrů jak na domácí scéně tak na scéně mezinárodní.⁸⁸ Ale přirozeně nešly všechny plány zrealizovat ihned, ještě jistou dobu se stále objevovaly například nepravidelné dodávky elektřiny, naopak lépe se Harírímu dařilo revitalizovat infrastrukturu.⁸⁹

Ačkoliv Rafiq Harírí jakožto premiér země bydlel v Libanonu, jeho synové žili v té samé době ve všech částech světa. Harírího nejstarší syn Bahaa měl na starost obchodní záležitosti, Saad, po svém návratu ze studia ve Washingtonu, převzal po otci řízení obchodních společností v Saúdské Arábii, a dva nejmladší synové v té době ještě studovali střední školy, ze kterých pak přešli na univerzity. Ayman studoval na univerzitě ve Spojených státech, kde si následně založil svou vlastní úspěšnou firmu, nejmladší syn Fahd se rozhodl pro studium architektury ve Francii. Svou dceru Hind a manželku Nazek měl však Rafiq Harírí vždy na blízku v Libanonu.⁹⁰

Harírí byl již v té době velmi kontroverzní postavou. Tomu přidal i jeho přístup k vedení země – stát řídil jako by byla jeho firmou, a do této firmy také investoval velké peníze. Do mnoha pozic ve vládě si dosadil své blízké přátele.⁹¹ Nikdo ho pro jeho dlouholetý pobyt v Saúdské Arábii nespojoval s událostmi spojenými s občanskou válkou, a vzhledem k jeho obrovskému majetku se také zdálo jen velmi málo pravděpodobné, že by

---

⁸⁶ JANKOVEC, M. Harírího efekt. 1993, s. 12.

⁸⁷ HOMOLA, B. *Období neklidu u Psí řeky*, 2009, s. 127.

⁸⁸ Biography: Mr. Rafic Hariri. *Rafic Hariri – the official web site.*

⁸⁹ JANKOVEC, M. Harírího efekt. 1993, s. 12.

⁹⁰ ISKANDAR, M. *Rafic Hariri and the Fate of Lebanon*. 2006, s. 63 – 64.

⁹¹ HOMOLA, B. *Období neklidu u Psí řeky*, 2009, s. 127

se dal tento mocný muž jakkoli uplatit.⁹² Lidé tedy měli pro co Haríriho kritizovat, nenávidět, ale také milovat či být více než vděční.

Harírí musel také v začátcích své kariéry bojovat s maronity, kteří sice Táífskou dohodou byli zbaveni dominance v parlamentu, tento požadavek však zdaleka nedodržovali. Voleb, které proběhly hned v prvním roce Haríriho mandátu, se na projev protestu neúčastnili. Pravděpodobně z důvodu nesouhlasu s přítomností syrské armády na území Libanonu. Tímto manévrem však podrazili nohy hlavně sami sobě, z maronitů se nejen v parlamentu, ale i ve státě, stala menšina. V parlamentu ji jasně válcovalo hnutí Hizballáh, jež jako jediné z extrémistických hnutí v zemi smělo zůstat ozbrojené, vzhledem k argumentaci boji proti izraelským složkám na jihu.⁹³ Mimo tyto problémy se setkával Rafíq Harírí i s dalšími nepříjemnými skutečnostmi, ať už hovoříme o „*problému uprchlíků, libanonských Palestincích či náboženském extrémismu*“.⁹⁴

Premiérovi se také podařilo v rámci možností stabilizovat měnu, libanonská libra začala mírně stoupat a v dalším vývoji se dokázala udržet. Byl to po dlouhé době tak neobvyklý vývoj, že ho banky nazývaly „*Harírího efektem*“.⁹⁵ Harírí byl přirozeně velmi pyšný muž, a v hodnotu země, které se chystal navrátit ztracenou prestiž, velmi věřil a nechtěl ji nikterak snižovat – to dokázal v událostech roku jeho nástupu do funkce, kdy bylo z Izraele vykázáno několik Palestinců právě do Libanonu. Proti tomuto úkonu rázně zakročil se slovy: „*Jsmo suverénní stát, a nebudeme někomu sloužit jako nějaká skládka*“.⁹⁶ V dubnu roku 1993 bylo založeno ministerstvo pro vysídlení. Úkolem tohoto ministerstva byla

⁹² LUKEŠ, P. Rafík Harírí. 25. 8. 1993, s. 7.

⁹³ JANKOVEC, M. Harírího efekt. 1993, s. 12.

⁹⁴ JANKOVEC, M. Harírího efekt. 1993, s. 12.

⁹⁵ JANKOVEC, M. Libanonu nastávají lepší časy. 12. 3. 1993.

⁹⁶ LUKEŠ, P. Rafík Harírí. 25. 8. 1993, s. 7.

pomoc těm, kteří během války byli donuceni opustit své domovy a chtěli se vrátit zpět.⁹⁷

I přes to, že roky občanské války už pominuly, vláda se stále setkávala s bezpečnostními problémy v zemi. V červenci 1993 se Libanon stal dějištěm sedmidenního bombardování země a civilistů.⁹⁸ Na začátku nového roku byl potom Libanon svědkem dalších útoků, tentokrát jistá křesťanská skupina zaútočila na maronitský kostel u hlavního města. Zdálo se, že se situace v zemi od nástupu nové vlády nějakým významným způsobem nezlepšila, z toho důvodu byl premiér vyzván tehdejším prezidentem Hrávím k odstoupení z funkce či k aktivnějšímu a efektivnějšímu přístupu ke své zodpovědné funkci. Konflikt a neshody mezi prezidentem a premiérem už narostly do takové míry, která se stala neúnosnou. Důsledkem tak bylo Harířího odstoupení z funkce premiéra. Ovšem tehdy setrval Haríří mimo tuto funkci pouze několik dnů. Podobná situace se potom opakovala v prosinci téhož roku, opět s konečným návratem Harířího zpět do funkce.⁹⁹ Však i přes časté neshody s prezidentem země se Rafíqu Harířímu dařilo pomalu dávat do pořádku libanonskou ekonomiku. Již na konci roku 1993 národní příjem země vzrostl na šest procent, což bylo největším nárůstem mezi zeměmi Blízkého východu. Bilance platebních účtů naznačovala přebytek více než jedné miliardy dolarů.¹⁰⁰ Nehledě na nepříjemnou atmosféru ve vládě byla schválena rekonstrukce Bejrútu, se kterou bylo započato v květnu 1994. Haríří věřil, že obnova hlavního města přinese život do celé země. Právě Bejrút totiž Haríří chápal jako centrum pro setkávání lidí z celé země či celého světa, jako centrum světových institucí. A Haríří projekt rekonstrukce města bral také jako práci, kterou započal již před ziskem

---

⁹⁷ Biography: Mr. Rafic Hariri. *Rafic Hariri – the official web site*.

⁹⁸ Biography: Mr. Rafic Hariri. *Rafic Hariri – the official web site*.

⁹⁹ HOMOLA, B. *Období neklidu u Psí řeky*, 2009, s. 127.

¹⁰⁰ ISKANDAR, M. *Rafic Hariri and the Fate of Lebanon*, 2006, s. 74.

pozice premiéra, chtěl tak svou rozdělanou práci dokončit.¹⁰¹ V rámci rekonstrukce se počítalo s opravou a dostavbou dálnice vedoucí z Bejrútu do Damašku, dále s rozšířením letiště v hlavním městě a zajištění funkční telefonní sítě. Předpokládaná cena všech těchto investic byla vyšší než jedna miliarda dolarů.¹⁰²

Neustávaly ale Haríriho neustálé rozepře s předsedou Národního shromáždění Birrím. Ty vyvrcholily v květnu následujícího roku v nepříjemné rozhovory týkající se možného prodloužení volebního období prezidenta. Nabíh Birrí byl jasně proti prodloužení mandátu, s čímž premiér nesouhlasil, a tak byl Libanon svědkem dalšího premiérova odstoupení a následně opětovného jmenování do funkce předsedy vlády.¹⁰³ Po svém jmenování v květnu tedy tvořil další novou vládu a pokračoval v procesu rekonstrukce země.¹⁰⁴ V té samé době také podpořil „ústavní zákon o prodloužení funkčního období prezidenta *Haríriho o tři roky*“, díky prezidentově podpoře parlamentem se tak i volební období jeho samotného stalo o tři roky delším.¹⁰⁵

Rafíq Haríri maximálně využil svou reputaci podnikatele k zisku postu premiéra země, což se mohlo jevit jako čistý populismus a touha po zisku moci. Haríri se však snažil své sliby ze své pozice premiéra dodržet a realizovat. A právě proto dosti rychle rostl jeho politický kredit a s ním také moc. Haríri nikdy za své kariéry neměl daleko k nabídkám odstoupení ze své funkce, touto variantou hrozil pokaždé, když se objevil někdo, kdo otevřeně vystoupil proti jeho názorům a politice.¹⁰⁶

---

¹⁰¹ Biography: Mr. Rafic Hariri. *Rafic Hariri – the official web site*.

¹⁰² ISKANDAR, M. *Rafic Hariri and the Fate of Lebanon*, 2006, s. 75.

¹⁰³ HOMOLA, B. *Období neklidu u Psí řeky*, 2009, s. 128

¹⁰⁴ Biography: Mr. Rafic Hariri. *Rafic Hariri – the official web site*.

¹⁰⁵ SKALNÍK, P. *Libanon na cestě k suverenitě a plné nezávislosti*. 2005 s. 67.

¹⁰⁶ SKALNÍK, P. *Libanon na cestě k suverenitě a plné nezávislosti*. 2005, s. 67.

Po roce 1995 se začala objevovat častá kritika,¹⁰⁷ Haríriho megalomanský plán pohlcující obrovské množství peněz s sebou, místo očekávaných změn k lepšímu, přinášel spíše další problémy pro zemi, například ve formě stále se zvyšujícího státního dluhu. Ačkoliv on sám mnoho investic platil ze svého vlastního majetku, mnoho dalších byly investice ve formě půjček ze zahraničí, které bylo potřeba splácet. Začal se tak rapidně navyšovat státní dluh, v té době „*odhadován Mezinárodním měnovým fondem na 33 miliard dolarů*“,¹⁰⁸ který měl za následek růst úrokových sazeb.¹⁰⁹ Haríri nepřestával být cílem kritiky také maronitské církve. Ve stručnosti byl kritizován pro upouštění od demokratických principů a přílišnou snahu o získání moci. Haríri však toto vyvracel a zdůrazňoval důležitost Libanonu nejen na Blízkém východě, ale také ve východním Středomoří. Tento fakt měl být dokázán vstupem do Středomořského partnerství, které spolupracovalo s Evropskou unií.¹¹⁰ Postupem času, a nejvíce po roce 1997,¹¹¹ začal být Haríri velmi kritizován pro odklon od podpory chudších vrstev. Postupem času se musel Haríri vypořádat s faktem, že na něj obyčejné libanonské obyvatelstvo začalo nahlížet jako na dalšího politika v řadě, který mnoho nasliboval, ale jen málo dodržel. Viděli za jeho politickou angažovaností jen touhu po ještě větším majetku, důvěru ztratila i jeho vláda, a to hlavně v době, kdy několik ministrů Haríriho vlády bylo obviněno z korupce a následně vyšetřováno.¹¹²

Na jaře 1996 byly zahájeny izraelské útoky na Libanon, zabito bylo více než 170 libanonských civilistů v jižním Libanonu.¹¹³ Tyto útoky byly součástí izraelské akce pojmenované Hrozny hněvu. Pod tímto krycím názvem se skrývaly odvetné akce Izraele proti Hizballáhu. Tyto akce byly

¹⁰⁷ NOVÁK, M. Haríri byl architektem poválečného Libanonu. 15. 2. 2005, s. 5.

¹⁰⁸ NOVÁK, M. Haríri byl architektem poválečného Libanonu. 15. 2. 2005, s. 5.

¹⁰⁹ DAHDAH, L. et al. Five views: the Hariri Assassination. 2005, s. 10.

¹¹⁰ HOMOLA, B. *Období neklidu u Psí řeky*, 2009, s. 128.

¹¹¹ NOVÁK, M. Haríri byl architektem poválečného Libanonu. 15. 2. 2005, s. 5.

¹¹² DAHDAH, L. et al. Five views: the Hariri Assassination. 2005, s. 10.

¹¹³ HOMOLA, B. *Období neklidu u Psí řeky*, 2009, s. 128.

zahájeny 11. dubna 1996, 18. dubna následně došlo k zasažení budovy OSN v libanonském městě Kana a zabití 102 civilistů, vítězem celé této operace byl Hizballáh.¹¹⁴ Reakcí premiéra bylo zahájení kampaně, jejímž cílem bylo zastavení izraelské agrese. Toto jeho úsilí bylo možné považovat za úspěšné, jelikož izraelské agrese v jižním Libanonu si povšimnul celý svět. Situace byla úspěšně vyřešena dohodou o příměří, která vstoupila ve známost pod názvem April Understanding. Obě strany této dohody, tedy Libanon a Izrael, se svým podpisem zavázaly k zajištění bezpečí pro své obyvatele, kterého muselo být dosaženo za jakýchkoli okolností.¹¹⁵ Byla vytvořena speciální skupina dohlížející na dodržování domluveného příměří. Společně také strany dohody měly spolupracovat na rekonstrukci Libanonu. Lze říci, že měla tato dohoda pozitivní dopad, jelikož od jejího podpisu došlo alespoň k rámcové stabilizaci situace.¹¹⁶

V pěti etapách proběhly v měsíci srpnu a září roku 1996 parlamentní volby,¹¹⁷ které Rafíq Harírí vyhrál a byl tedy pověřen dalším, pro něho již třetím po sobě jdoucím, sestavením vlády. Během sestavování nedošlo na ministerstvech k nijak zásadním změnám, stávající lídři si své postavení udrželi. Tomuto složení vlády byla důvěra vyřčena parlamentem, nikoli však maronitskými obyvateli země, bylo možné tak usuzovat z četných demonstrací, ke kterým v této době docházelo.¹¹⁸

Klidnou situaci, jaká v Libanonu panovala příštího roku, si ovšem země neudržela příliš dlouho. Jméno Rafíq Harírího se opět dostalo do centra kritiky. Důvodem bylo zveřejnění vypracovaného rozpočtu na rekonstrukce v zemi do roku 2003, ovšem hlavním důvodem velké nespokojenosti a kritiky obyvatelstva bylo hlavně zveřejnění jmen sponzorů podílejících se na plánované rekonstrukci. Hlavním partnerem

---

¹¹⁴ ČEJKA, M. *Dějiny moderního Izraele*, 2011, s. 248.

¹¹⁵ HAJJAR, S. G. *Hizballah terrorism, national liberation, or menace?*, 2002, s. 30

¹¹⁶ Biography: Mr. Rafic Hariri. *Rafic Hariri – the official web site*.

¹¹⁷ HOMOLA, B. *Období neklidu u Psí řeky*, 2009, s. 128.

oprav byla zveřejněna firma, u níž Harírí vlastnil největší podíl již od jeho života v Saúdské Arábii. Tento fakt stačil obyvatelům Libanonu k tomu, aby se pro ně celý plánovaný rozpočet stal nedůvěryhodným. Poslední důvěru Harírí a jeho firma ztratila po tom, co se začal plnit plán, Bejrút začal být modernizován, a dle nedůvěřivých obyvatel ke všemu docházelo pouze v Harírího zájmu.¹¹⁹

V létě 1998, se v Libanonu konaly první komunální volby od roku 1963, tedy po třiceti pěti letech.¹²⁰ V těchto volbách zvítězil Harírí pouze v Bejrútu a Saidě, ovšem jen s velmi malou účastí ve volbách. V roce 1998 přišel konec prezidentského mandátu Eliase Hrávího. A tak byl 24. listopadu vystřídán Emilem Lahúdem. S odchodem prezidenta odstoupil z funkce předsedy vlády i Rafíq Harírí, novým prezidentem mu pozice premiéra byla sice nabídnuta, ale Harírí ji nepřijal. Na krátkou dobu se tedy premiérem Libanonu stal Salim Hús.¹²¹

4.2. Premiérem podruhé v letech 2000 - 2004

V roce 2000 došlo v historii poválečného Libanonu k významné události, po osmnácti letech okupace území jižního Libanonu konečně odešla izraelská vojska. Toto území bylo však téměř okamžitě obsazeno bojovníky Hizballáhu, který odchod izraelských vojsk chápal jako svou osobní výhru. U druhého geografického souseda, tedy Sýrie, se v ten samý rok odehrávaly prezidentské volby. Po nich do funkce nastoupil Bašár Asad, který převzal úřad po svém otci Háfizu Asadovi.¹²² A volby, konkrétně parlamentní, tento rok proběhly i v Libanonu. Ve volbách

---

¹¹⁸ HOMOLA, B. *Období neklidu u Psí řeky*, 2009, s. 129.

¹¹⁹ HOMOLA, B. *Období neklidu u Psí řeky*, 2009, s. 129.

¹²⁰ Biography: Mr. Rafic Hariri. In: *Rafic Hariri – the official web site*.

¹²¹ HOMOLA, B. *Období neklidu u Psí řeky*, 2009, s. 130.

¹²² ISKANDAR, M. *Rafic Hariri and the Fate of Lebanon*, 2006, s. 107.

ukázala svou sílu opozice, tedy „*stoupenci bývalého premiéra Rafíqa Haríriho*“.¹²³ Po těchto volbách, konkrétně v říjnu roku 2000¹²⁴, nebyl tedy do funkce jmenován nikdo jiný než právě Rafíq Harírí.¹²⁵ Výhra v těchto volbách byla pro Rafíqa Harírího velmi důležitá, utvrdila ho, že se názor na něj zásadně nezměnil. I přes časté pomlouvání jeho osoby či znevažování jeho rozhodnutí. Ve volbách porazil dosavadního premiéra Salíma Húse¹²⁶ a tvořil tak tedy již svou čtvrtou vládu. Do této doby stále syrská vojska okupovala zemi,¹²⁷ tato okupace částečně polevila v létě 2001, stále však nebylo možné hovořit o úplném odchodu těchto vojsk libanonského souseda.¹²⁸ S nástupem nového syrského prezidenta se poměrně razantně změnilo nahlížení na libanonského premiéra. Na rozdíl od svého otce, který Rafíqa Harírího ctil a vážil si jeho kvalit, Bašár Asad tento názor nesdílel, necítil se mu být v žádném případě vděčný či zavázaný.¹²⁹

Po březnu 2003, kdy se v Libanonu konal Arabský summit hostící korunního prince Saúdské Arábie Abdulláha, se vztahy Saúdské Arábie a Libanonu ještě zlepšily. Pravděpodobně pro velký úspěch projevu prince Abdulláha týkající se obnovy mírových rozhovorů mezi Izraelem a Palestinou, který byl velmi dobře přijat i Západem.¹³⁰

Po roce 2003, kdy Harírího vláda podala demisi, ale následně byla znovu sestavena, navíc ve velmi podobném složení, přišla v roce 2004 demise další.¹³¹ Tu provázely velmi vypjaté okolnosti. Rafíq Harírí byl velmi nekompromisně proti setrvávání syrské armády v zemi¹³² a bylo tak

¹²³ HOMOLA, B. *Období neklidu u Psí řeky*, 2009, s. 131.

¹²⁴ DAHDAH, L. et al. *Five views: the Hariri Assassination*. 2005, s. 10.

¹²⁵ NAJEM, T. *Lebanon: the politics of a penetrated society*, 2012, s. 13.

¹²⁶ ČTK. Bývalý premiér se vrací, Libanon čekají změny. 5. 9. 2000, s. 6.

¹²⁷ Biography: Mr. Rafic Hariri. *Rafic Hariri – the official web site*.

¹²⁸ HOMOLA, B. *Období neklidu u Psí řeky*, 2009, s. 131

¹²⁹ ISKANDAR, M. *Rafic Hariri and the Fate of Lebanon*, 2006, s. 107.

¹³⁰ ISKANDAR, M. *Rafic Hariri and the Fate of Lebanon*, 2006, s. 118.

¹³¹ HOMOLA, B. *Období neklidu u Psí řeky*, 2009, s. 131

¹³² DAHDAH, L. et al. *Five views: the Hariri Assassination*. 2005, s. 10.

možné předpokládat, že i rezoluce 1559 „vedla nepřímo k demisi libanonského premiéra a posléze pozici lídra opozice.“¹³³ Mandát prosyrského prezidenta Emila Lahúda byl po prosazení změny ústavy prodloužen o další tři roky, s čímž dosavadní premiér velmi nesouhlasil¹³⁴ a svým plánovaným odstoupením dával najevo opačný postoj a nesouhlas s prodloužením mandátu prezidenta. Byl si jist, že za vedení země právě Emilem Lahúdem nemůže nikdy dojít k odchodu syrských vojsk.¹³⁵ Nebyl zdaleka jediným, kdo podal demisi. Po prosazení ústavní změny týkající se prodloužení prezidentského mandátu a neustálých diskuzích týkajících se přítomnosti syrských vojsk v zemi, podali demisi také čtyři stávající ministři.¹³⁶ 20. října roku 2004 tak Rafíq Harírí odstoupil z funkce premiéra Libanonu a žádnou další vládu už nikdy nesestavil,¹³⁷ ačkoli věřil, že by k jeho dalšímu zvolení mohlo dojít ve volbách v květnu 2005.¹³⁸ Po Harírího demisi se tak novým premiérem země se stal Omar Karámí.¹³⁹ Však odstoupení a ztracení významné funkce nemělo žádný vliv na Harírího aktivity, nadále v Libanonu přijímal návštěvy vysoce postavených hostů ze zahraničí, ani silné přátelství s francouzským prezidentem nebylo ztrátou Harírího funkce nijak poškozeno.¹⁴⁰

---

¹³³ PETRÁČEK, Z. Šance pro Evropu. 21. 2. 2005, s. 3.

¹³⁴ NAJEM, T. *Lebanon: the politics of a penetrated society*, 2012, s. 14.

¹³⁵ PETRÁČEK, Z. Šance pro Evropu. 21. 2. 2005, s. 3.

¹³⁶ NAJEM, T. *Lebanon: the politics of a penetrated society*, 2012, s. 14.

¹³⁷ NAJEM, T. *Lebanon: the politics of a penetrated society*, 2012, s. 14.

¹³⁸ NOVÁK, M. Harírí byl architektem poválečného Libanonu. 15. 2. 2005, s. 5.

¹³⁹ NAJEM, T. *Lebanon: the politics of a penetrated society*, 2012, s. 14.

¹⁴⁰ DAHDAH, L. et al. Five views: the Hariri Assassination. 2005, s. 10.

5 ATENTÁT

Názory na definitivní odchod Rafíqa Harírího z funkce předsedy vlády se různily. Ovšem celá situace vyústila snad v tu nejhorší variantu, na bývalého libanonského premiéra byl spáchán dne 14. února 2005 atentát, a Rafíq Harírí byl zabit.¹⁴¹

Celkový počet zabitých se v různých zdrojích lišil,¹⁴² minimálně však bylo atentátem zabito kromě expremiéra dalších osm lidí,¹⁴³ mimo jiné také dva bývalí ministři, stovka lidí byla zraněna.¹⁴⁴

Bylo tomu tehdy téměř půl roku od doby, kdy Harírí odstoupil z funkce, právě proto, že se již delší dobu rozcházel v názorech s prezidentem Lahúdem. Narozdíl od něho se názorově začal stavět na stranu opozice, byl zastáncem odchodu syrských vojsk z území Libanonu.¹⁴⁵ V tomto směru Harírího podporoval téměř celý Libanon bez ohledu na náboženství či příslušnost k nějaké menšině. Velké procento Libanonců už také dále nechtělo trpět syrskou přítomností a chtělo libanonskou absolutní soběstačnost.¹⁴⁶ Právě okolnosti, za jakých bych atentát na Harírího spáchán, z něho udělaly „*symbol nezávislého a suverénního Libanonu a velkého mučedníka.*“¹⁴⁷

14. února 2005 kolem třinácté hodiny¹⁴⁸ projížděl Rafíq Harírí v koloně bejrútskou ulicí u hotelu Saint George,¹⁴⁹ a právě tam vybuchla nálož pravděpodobně nastražená přímo na autě jedoucím v bezprostřední

---

¹⁴¹ About Rafik Hariri. *Atlantic Council*.

¹⁴² Srovnej: (luh) Libanonského expremiéra zabila bomba. 15. 2. 2005, s. 10.

ČTK. Výbuch v koloně zabil expremiéra. *iDnes*. 14. 2. 2005.

¹⁴³ SKALNÍK, P. Libanon na cestě k suverenitě a plné nezávislosti. 2005, s. 68.

¹⁴⁴ ČTK. Výbuch v koloně zabil expremiéra. *iDnes*. 14. 2. 2005.

¹⁴⁵ SKALNÍK, P. Libanon na cestě k suverenitě a plné nezávislosti. 2005, s. 68.

¹⁴⁶ PETRÁČEK, Z. Šance pro Evropu. 21. 2. 2005, s. 3.

¹⁴⁷ SKALNÍK, P. Libanon na cestě k suverenitě a plné nezávislosti. 2005, s. 68.

¹⁴⁸ (luh) Libanonského expremiéra zabila bomba. 15. 2. 2005, s. 10.

¹⁴⁹ ČTK. Výbuch v koloně zabil expremiéra. *iDnes*. 14. 2. 2005.

blízkosti Haríriho vozidlu.¹⁵⁰ Následné šetření dokázalo, že Haríriho zabila tři sta dvaceti kilogramová nálož trhaviny připevněná na vedlejším voze, který se ke koloně Haríriho aut dokázal maximálně přiblížit a obrovským výbuchem tak bývalého premiéra zabit.¹⁵¹

Na atentát přirozeně reagovala okamžitě celá země, paradoxně díky této události se v té době politicky velmi roztříštěný Libanon dokázal sjednotit. Premiér země jel navštívit přímo místo výbuchu, po kterém v zemi zůstal jen hluboký kráter a všude kolem nepředstavitelná spoušť. Prezident následně „*svolal mimořádné zasedání šéfů všech bezpečnostních složek v zemi.*“¹⁵²

Pohřeb Rafíqa Haríriho proběhl 16. února 2005. Kárámího vládou byl Haríriho rodině navržen státní pohřeb, pozůstalí však tuto variantu odmítli.¹⁵³ Masa lidí, jichž podle odhadů mohlo být až na dvě stě tisíc¹⁵⁴ společně s významnými hosty z celého Libanonu i ze zahraničí, včetně francouzského prezidenta Jaquese Chiraca,¹⁵⁵ došla až na Náměstí mučedníků¹⁵⁶ k mešitě Mohammeda al-Amina, kde byly následně uloženy ostatky bývalého premiéra.¹⁵⁷

Skrze televizi al-Džazíra se k akci přihlásila saúdská islamistická skupina,¹⁵⁸ jejichž prohlášení znělo: „*Pro dobro našich bratrů v Saúdské Arábii jsme se rozhodli vykonat spravedlivou popravu těch, kteří podporují tento režim.*“¹⁵⁹ Ovšem neexistoval žádný důkaz, který by islamistickou

¹⁵⁰ HOMOLA, B. *Období neklidu u Psí řeky*, 2009, s. 135.

¹⁵¹ AFP, REUTERS, RAN. Libanonci se obávají nové války. 16. 2. 2005, s. 8.

¹⁵² ČTK. Výbuch v koloně zabit expremiéra. *iDnes*. 14. 2. 2005.

¹⁵³ ISKANDAR, M. *Rafic Hariri and the Fate of Lebanon*. 2006, s. 144.

¹⁵⁴ Funeral for Lebanon's former primer minister, Rafik Hariri, turns into anti-Syria rally. *Sioux City Journal*, 17. 2. 2005.

¹⁵⁵ ISKANDAR, M. *Rafic Hariri and the Fate of Lebanon*, 2006, s. 131.

¹⁵⁶ ISKANDAR, M. *Rafic Hariri and the Fate of Lebanon*, 2006, s. 144.

¹⁵⁷ Biography: Mr. Rafic Hariri. *Rafic Hariri - the official web site*.

¹⁵⁸ HOMOLA, B. *Období neklidu u Psí řeky*, 2009, s. 135.

¹⁵⁹ ČTK. Výbuch v koloně zabit expremiéra. *iDnes*. 14. 2. 2005

skupinu ze spáchání atentátu usvědčoval, a tak byla vina stále častěji připisována Sýrii.¹⁶⁰ Protisyrské demonstrace, pálení podobizen syrského prezidenta Bašára Asada a napadání Syřanů v Libanonu probíhalo téměř okamžitě po Haríriho smrti, například před sídlem strany Baas či v Haríriho rodném městě.¹⁶¹ Návist Libanonců vůči Sýrii přirozeně ještě mnohonásobně narostla po velmi emotivním pohřbu bývalého premiéra. Ovšem nejednomu významnému představiteli se syrská vina nezdála tak jasnou. Například Rime Allafová¹⁶² byla názoru, že: „Vypadá to jako atentát zorganizovaný zpravodajskou službou. Kdokoliv to udělal, chtěl, aby za viníka byla označena Sýrie. Ale nemyslím si, že by Syřané byli tak naivní a mysleli si, že jim taková smrt Haríriho pomůže.“¹⁶³ Dalším podezřelým z atentátu se jevila také izraelská armáda, ale ani její vina nebyla stoprocentní, protože s Haríriho zabitím šel ruku v ruce definitivní odchod syrských vojáků z libanonského území, a toto nebylo v izraelském zájmu.¹⁶⁴ Ani zahraniční velmoci, ať už hovoříme o Spojených státech či Francii, nesouhlasily s vinou Izraele, naopak vůbec nepochybovaly, že za vším stojí Sýrie.¹⁶⁵ Mimo varianty, že byl Rafíq Harírí zavražděn syrskou vládou, islamisty či Izraelem, se nabízela ještě také varianta, že byl Harírí zabit pro své obchodní aktivity, obrovský majetek a napojení na Saúdskou Arábii. Ovšem i tato varianta se zdála velmi nepravděpodobná.¹⁶⁶ Po atentátu bylo zahájeno vyšetřování OSN, které prokázalo jistou spojitost syrských a libanonských tajných služeb s atentátem.¹⁶⁷ V roce 2011 vyšlo konkrétní prohlášení, které završovalo léta vyšetřování OSN. Prohlášení informovalo, že z atentátu na Rafíqa Haríriho byli obviněni čtyři konkrétní členové hnutí Hizballáh, a to

¹⁶⁰ HOMOLA, B. *Období neklidu u Psí řeky*, 2009, s. 135.

¹⁶¹ AFP, REUTERS, RAN. Libanonci se obávají nové války. *Lidové noviny*, 16. 2. 2005, s. 8.

¹⁶² Britská expertka mezinárodních vztahů – viz: NOVÁK, M. Harírí byl architektem poválečného Libanonu. 15. 2. 2005, s. 5.

¹⁶³ NOVÁK, M. Harírí byl architektem poválečného Libanonu. 15. 2. 2005, s. 5.

¹⁶⁴ HOMOLA, B. *Období neklidu u Psí řeky*, 2009, s. 136.

¹⁶⁵ PETRÁČEK, Z. Šance pro Evropu. 2005.

¹⁶⁶ AFP, REUTERS, RAN. Libanonci se obávají nové války. *Lidové noviny*, 16. 2. 2005, s. 8.

¹⁶⁷ Historie – Cedrová revoluce. *Novinky.cz*

„*Mustafa Amine Badreddine, Salím Džamíl Ajáš, Husajn Hasan Onejssí a Asad Hasan Sabra*“,¹⁶⁸ s těmito muži také bylo na základě důkazů zahájeno soudní řízení. Podle vyšetřování tato skupina sdělila bezprostředně po spáchání atentátu televizi Al-Džazíra polohu nahrávky, na které bylo zkonstruování atentátu připisováno fiktivní extrémistické skupině. Hizballáh toto obvinění odmítl, ovšem podle Ramí Khouriho¹⁶⁹ byly důkazy zcela přesvědčivé.¹⁷⁰

Podle Iskandara byly tři důvody k zabití Rafíqa Harírího. Prvním byl fakt, že Harírí hrál zásadní roli při změnách postojů sunnitských muslimů, od velmi neaktivních až kapitulantských postojů, k postojům aktivnějším, začali se mnohem více angažovat ve snahách obnovit Libanon. Druhým důvodem Iskandar uvádí Harírího neustálé prohlašování Libanonu za nezávislou a soběstačnou zemi s podporou mnoha zahraničních států. Posledním důvodem jsou uvedeny Harírího dobré vztahy s vysoce postavenými představiteli zahraniční politiky, prezidenty, či vedoucími všech možných světových finančních institucí.¹⁷¹

Ať stál však za atentátem kdokoli, jeho následky byly nedožrnné. Po pohřbu Rafíqa Harírího se zvyšovala četnost demonstrací a rostla také moc obyčejných lidí. Bezprostředně po Harírího zabití pronesla jeho sestra Bahía v parlamentu projev, ve kterém mimo jiné navrhovala okamžitou rezignaci Karámího vlády.¹⁷² Její naléhání bylo vyslyšeno, a tak nejen, že byl odvolán Karámího kabinet, samotný Omar Karámí rezignoval 28. února 2005,¹⁷³ ale lidé volali i po odstoupení prezidenta Emila Lahúda. Bašár Asad slíbil odchod všech čtrnácti tisíc syrských

¹⁶⁸ Soud poprvé spojil Harírího vrahy s Hizballáhem. *Aktuálně.cz*. 17. 8. 2011.

¹⁶⁹ Ředitel Institutu Issáma Farese pro veřejnou politiku a mezinárodní vztahy – viz: Soud poprvé spojil Harírího vrahy s Hizballáhem. *Aktuálně.cz*. 17. 8. 2011.

¹⁷⁰ Soud poprvé spojil Harírího vrahy s Hizballáhem. *Aktuálně.cz*. 17. 8. 2011.

¹⁷¹ ISKANDAR, M. *Rafic Hariri and the Fate of Lebanon*, 2006, s. 168.

¹⁷² ISKANDAR, M. *Rafic Hariri and the Fate of Lebanon*, 2006, s. 144.

¹⁷³ KNIO, K. Is Political Stability Sustainable in Post-‘Cedar Revolution’ Lebanon?. *Mediterranean Politics*, Nov. 2008, s. 446.

vojáků¹⁷⁴ a tajných služeb z území, čímž splnil rezoluci OSN 1559. Ovšem jejich odchod nebyl realizován tak rychle, jak si libanonská společnost a také samotná OSN představovala. Sýrii tedy muselo být pohroženo vysokými sankcemi v případě neurychlení procesu odchodu.¹⁷⁵ Dne 25. a 26. dubna roku 2005 odjízděli přes libanonsko – syrské hranice poslední syrští vojáci.¹⁷⁶ Lze tedy říci, že smrt Harírího velmi pomohla a podpořila touhu Libanonců žít ve svobodné zemi bez jakékoli cizí nadvlády. Zesnutí takto významného libanonského politika vyvolalo nepokoje, které byly následně pojmenovány Cedrovou revolucí.¹⁷⁷ Pravděpodobně i proto, že se z nátlaku Libanonu stal posléze i nátlak mezinárodní - předpokládalo se, že do situace nějakým způsobem zasáhne Francie, jakožto stát mající s Libanonem a Sýrií vztah již od dob kolonizace – se tato země konečně dočkala vytoužené samostatnosti a soběstačnosti, kterou neměla po dlouhých třicet let přítomnosti syrských vojsk na jejich území.¹⁷⁸ Všude demonstrující Libanonci se tak nakonec vytouženého odchodu syrské armády dočkali, stejně tak jako demise prosyrské vlády,¹⁷⁹ musel však kvůli tomu zemřít muž, který i přes všechnu kritiku dal své zemi evidentně maximum, co bylo v jeho silách. Otázkou ale přirozeně zůstává, jestli by se libanonská situace otočila takto k lepšímu, kdyby obyvatelé neměli značnou záminku k demonstracím a bojům proti Syřanům. Odchod cizích vojsk s sebou ovšem přinesl i kritiku, a to konkrétně ze strany Hizballáhu, podle něhož se cizí státy jako například USA vměšují do libanonské domácí politiky.¹⁸⁰ I přes nesouhlas, kritiku či demonstrace Hizballáhu, prosyřští politici už nebyli u moci, syrská vojska byla pryč ze země, a bylo velmi důležité, aby Libanon v danou chvíli dokázal světu, že opravdu dokáže být samostatný a soběstačný.

---

¹⁷⁴ (DPA, bt) Damašek slíbil stažení vojáků z Libanonu. 23. 2. 2005, s. 10.

¹⁷⁵ Historie – Cedrová revoluce. *Novinky.cz*

¹⁷⁶ HOMOLA, B. *Období neklidu u Psí řeky*, 2009, s. 136.

¹⁷⁷ Historie – Cedrová revoluce. *Novinky.cz*

¹⁷⁸ PETRÁČEK, Z. Šance pro Evropu. 21. 2. 2005, s. 3.

¹⁷⁹ SENKOVÁ, Z. V Libanonu vyhrál Haríří junior a protisyřský blok. 2005, s. 8.

¹⁸⁰ Historie – Cedrová revoluce. *Novinky.cz*

Po svém otci Rafíqu Harírím se nečekaně začal velmi aktivně v politice angažovat jeho syn, Saad, který řekl: „*Chci dokončit práci mého otce, napravit ekonomiku, pracovat na zlepšení postavení trpících lidí a bojovat proti korupci.*“¹⁸¹ Politicky sdílel stejný názor jako jeho otec, v prvních volbách po odchodu syrské armády získal všechny potřebné mandáty a vláda se rázem stála v převaze protisyrskou. Tuto situaci ale provázely nekončící demonstrace, nepokoje a atentáty, jako například atentát na protisyrského novináře Sámira Kassira, kterému předcházely jiné atentáty, vždy mířené na představitele protisyrského postoje.¹⁸²

Ovšem ani tehdy nebylo úplně jasné, zda bylo možné odchod Sýrie považovat za naprosté vítězství a naplnění libanonského snu. Sýrie stále považovala Libanon za svou sféru vlivu, a do nedávné doby okupovaná země byla chráněna pouze mezinárodní smlouvou. Ta samostatnou a soběstačnou republiku chránila před jejími geografickými sousedy a dalšími hrozbami ve formě ostatních zemí regionu či například Evropské unie.¹⁸³

Dále se objevovala obvinění ze zavraždění Rafíqa Harírího. Detlev Mehlis vedl dlouhé vyšetřování, jehož výsledky předkládal Radě bezpečnosti OSN. Právě takto Radě předložil výsledky vyšetřování, které vedly k libanonským a syrským vysokým představitelům, konkrétně blízké Asadově rodině. Tento výsledek byl ovšem absolutně znehodnocen výpovědí Husáma Táhira Husáma, který tvrdil, že právě on svědčil proti Sýrii jen proto, že byl mučen a vydírán Saadem Harírím.¹⁸⁴

Události nejbližších let v Libanonu byly plné bojů mezi vládou a hnutím Hizballáh. V roce 2007 odešel z funkce prezidenta země Emil Lahúd, za kterého nebyl zvolený nástupce. Až v květnu 2008 se

---

¹⁸¹ SENKOVÁ, Z. V Libanonu vyhrál Harírí junior a protisyrský blok. 2005, s. 8.

¹⁸² SENKOVÁ, Z. V Libanonu vyhrál Harírí junior a protisyrský blok. 2005, s. 8.

¹⁸³ SKALNÍK, P. Libanon na cestě k suverenitě a plné nezávislosti. 2005, s. 68.

¹⁸⁴ ČTK. Harírího smrt: Libanon údajně přinutil svědka k lživé výpovědi. 29. 11. 2005, s. 8.

prezidentem Libanonu stal Michel Sulejmán, za jehož vlády bylo v jisté míře dosaženo shody vlády a hnutí Hizballáh.¹⁸⁵

Rok po atentátu na bývalého premiéra Libanonu vzpomínal jeho dlouholetý přítel francouzský prezident Jaques Chirac na Haríriho angažovanost ve vzdělání a obrovskou snahu o zajištění kvalitnějšího vzdělání pro libanonské studenty bez ohledu na jejich náboženskou příslušnost.¹⁸⁶

---

¹⁸⁵ AD, REUTERS. Rozklížený Libanon mívá ke klidu, lídři dohodli vládu národní jednoty. *iDnes*, 11. 7. 2008.

¹⁸⁶ ISKANDAR, M. *Rafic Hariri and the Fate of Lebanon*, 2006, s. 71.

6 ZÁVĚR

Až do své smrti byl Rafíq Harírí bez pochyby snad nejbohatším a také nejbohatším mužem v zemi. Dle odhadů dosahovala částka majetku Rafíqa Harírího v roce 2004 výše 3,8 miliardy dolarů.¹⁸⁷ Ovšem době, kdy byl již Harírí zařazen mezi sto nejbohatších lidí světa, předcházela velká dřina a píle při práci v Saúdské Arábii, kdy jen díky tomu, že ukázal svou schopnost a organizovanost, si dokázal získat přízeň tamější královské rodiny. Ovšem ani zdaleka nelze říci, že začátek jeho podnikání a zisk prvních velkých zakázek bylo tím nejtěžším obdobím jeho kariéry. Jakožto muž mající silné vazby na svou domovinu se Rafíq Harírí neváhal do ní vrátit a své obrovské jmění využít v prospěch rekonstrukce země, která byla po patnáctileté občanské válce nevyhnutelná. Za této situace se Harírí těšil velké oblibě a vděku ze strany libanonských obyvatel. Ovšem tento ideální stav nebyl udržen příliš dlouho. Pro velmi svérázné řízení státu začal být Harírí podezříván a napadán, že jeho úmysly vedou pouze k zisku dalších zakázek pro jeho firmy a následnému finančnímu zisku pro něho samotného. Lze říci, že si autoritu sám podrážel svou přílišnou snahou o úplnou moc a také nedokonalou rekonstrukcí země zapříčiněnou neustálou syrskou přítomností a nepřehlédnutelným vlivem v zemi. Musel se neustále vyrovnávat se všemožnou kritikou, hlavně ze strany maronitů, konkrétně pro omezování svobod v důsledcích zákonů navržených vládou.¹⁸⁸ Během svého prvního mandátu, který byl díky prodloužení období prezidenta ve funkci o tři roky delším, se snažil o co největší výsledek v co možná nejkratším čase. Vzhledem k faktu, že jeho stanovené cíle byly mnohdy nedosažitelné, se Harírí musel opět setkávat s určitou kritikou. Ovšem i přes to nelze Rafíqu Harírímu upřít jeho zásluhy. Jeho snaha zajistit své rodné zemi suverenitu a ztracenou úroveň začala totiž mnohem dříve, než se začal politicky angažovat. Objektivním pohledem samozřejmě lze dnes Harírího plánování považovat za megalomanské, ale lze předpokládat, že právě tato vize ho

---

¹⁸⁷ PETRÁČEK, Z. Když byl zabit Harírí. 2005, s. 11.

¹⁸⁸ SKALNÍK, P. Libanon na cestě k suverenitě a plné nezávislosti. 2005, s. 67.

dokázala dostatečně motivovat. Možná si Rafiq Harírí kladl cíle, které byly předem nespelnitelné, aby stále bylo za čím jít, a čeho se snažit dosáhnout. Není možné být úspěšným a současně u všech lidí oblíbeným, a jinak tomu nebylo ani u bývalého premiéra Libanonu.

Tak, jak se jeho prvotní popularita v mandátu v letech 1992 až 1998 poněkud vytratila, s jeho druhým mandátem v letech 2000 až 2004 se mu opět začala vracet. Pomohl mu k tomu odchod izraelských vojsk a také Harírího opatrné vyjadřování nesouhlasu se setrváním syrské armády na území Libanonu. Toto vyústilo až v Harírího neshody s prezidentem Emilem Lahúdem a jeho následný odchod z vlády.

Půl roku po demisi jel Harírí v koloně, ke které se přiblížilo auto, jež řídil sebevražedný atentátník. Auto bylo naloženo dostatečným množstvím výbušniny, která dokázala roztrhat vozidlo vezoucí bývalého předsedu vlády. Jeho smrt vyvolala vlnu demonstrací a nepokojů, dnes nazývanou jako Cedrová revoluce. Nejzásadnějším výsledkem revoluce byl fakt, že syrský prezident Bašár Asad splnil rezoluci OSN 1559, tedy fakt, že se Libanon konečně dočkal absolutního odchodu syrských jednotek z území Libanonu. Této události předcházela pád prosyrské vlády, následné zvolení nové převážně protisyrské a neustále probíhající demonstrace. V tomto období probíhaly demonstrace dvojího typu – před odchodem okupujících vojsk většina obyvatel bojovala za samostatnost Libanonu, po odchodu syrské armády ovšem velmi důrazně začali svou nespokojenost vyjadřovat především zástupci Hizballáhu.

Během celé své více než desetileté politické kariéry se Rafiq Harírí snažil o co možná největší a nejrozsáhlejší rekonstrukci Libanonu po občanské válce, která probíhala v zemi dlouhých patnáct let. Ačkoliv nebyly všechny jeho vize naplněny, mnoho z nich se dočkalo své realizace, a Rafiq Harírí tak dopomohl své rodné zemi přiblížit se zpátky vizi Švýcarska Blízkého východu, nebo jak on sám říkal, Manhattanu Blízkého východu.

Vzhledem k mé neznalosti francouzského jazyka a nedostatečné znalosti arabského jazyka jsem byla nucena jako zdroje pro psaní bakalářské práce používat pouze českou či anglickou odbornou literaturu, novinové články či webové stránky. Tento fakt mě však velmi omezoval, a potýkala jsem se tak s problémem, že české a anglické zdroje se v nalezených informacích velmi shodovaly, proto pro mne nebylo jednoduché najít pro mou práci nová fakta. Tuto nedostatečnost českých a anglických zdrojů jsem pozorovala převážně při zpracování života Rafíqa Harírího před jeho nástupem do funkce premiéra Libanonu, tedy především jeho kariéru v Saúdské Arábii.

7 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ

About Rafik Hariri. *Atlantic Council* [online]. Datum vydání neuveden. [cit. 10. 2. 2016]. Dostupné z: <http://www.atlanticcouncil.org/programs/rafik-hariri-center-for-the-middle-east/about-rafik-hariri>

AD, REUTERS. Rozklížený Libanon míří ke klidu, lídři dohodli vládu národní jednoty. *Idnes.cz* [online]. 11. 7. 2008 [cit. 24. 2. 2016]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/rozklizeny-libanon-miri-ke-klidu-lidri-dohodli-vladu-narodni-jednoty-12i/zahranicni.aspx?c=A080711_140542_zahranicni_ad

AFP, REUTERS, RAN. Libanonci se obávají nové války. *Lidové noviny*. 16. 2. 2005, roč. 18, č. 39, s. 8.

Biography: Mr. Rafic Hariri. *Rafic Hariri – the official web site* [online]. Datum vydání neuveden [cit. 3. 2. 2016]. Dostupné z: <http://www.rhariri.com/General.aspx?pagecontent=Biography>

COOKE, Miriam. *War's other voices: women writers on the Lebanese civil war*. New York: Syracuse University Press, 1996. ISBN 0815603770.

ČEJKA, MAREK. *Dějiny moderního Izraele*. Praha: Grada Publishing a.s., 2011. ISBN 978-80-247-2910-7.

ČTK. Bývalý premiér se vrací, Libanon čekají změny. *ZN Zemské noviny*. 5. 9. 2000, roč. 10, č. 207, s. 6.

ČTK. Harirího smrt: Libanon údajně přinutil svědka k lživé výpovědi. *Hospodářské noviny*. 29. 11. 2005, č. 231, s. 8.

ČTK. Výbuch v koloně zabil expremiéra. *Idnes.cz* [online]. 14. 2. 2005 [cit. 5. 4. 2016]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/vybuch-v-kolone-zabil-expremiera-d4z-/zahranicni.aspx?c=A050214_125620_zahranicni_ton

DAHDAH, Linda et al. Five views: the Hariri Assassination. *The Washington Report on Middle east Affairs*. 2005, vol. 24, iss. 3, s. 10 – 15.

FISK, Robert. Lebanon's dispossessed come home: Robert Fisk in Damour on the scars of an orgy of ethnic cleansing. *Independent* [online]. 16. 5. 1993 [cit. 31. 3. 2016]. Dostupné z: <http://www.independent.co.uk/news/world/lebanons-dispossessed-come-home-robert-fisk-in-damour-on-the-scars-of-an-orgy-of-ethnic-cleansing-2323136.html>

Funeral for Lebanon's former primer minister, Rafik Hariri, turns into anti-Syria rally. *Sioux City Journal* [online]. 17. 2. 2005 [cit. 18. 4. 2016]. Dostupné z: http://siouxcityjournal.com/news/national/funeral-for-lebanon-s-former-primer-minister-rafik-hariri-turns/article_31729ba4-a91d-5a5e-9e1b-4895149db09e.html

HAJJAR, SAMI G. *Hizballah terrorism, national liberation, or menace?*. Carlisle Barracks, PA: Strategic Studies Institute, U. S. Army War College, 2002. ISBN 1584870974.

HAMOZOVÁ, Iveta. Byla založena Organizace pro osvobození Palestiny. *Česká televize* [online]. 2. 6. 2008 [cit. 20. 3. 2016]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/archiv/1452811-byla-zalozena-organizace-pro-osvobozeni-palestiny>

Historie – Cedrová revoluce. *Novinky.cz* [online]. Datum vydání neuveden [cit. 9. 4. 2016]. Dostupné z: <http://special.novinky.cz/izrael/20.html>

Historie - Válka v Libanonu 75-78. *Novinky.cz* [online]. Datum vydání neuveden [cit. 3. 2. 2016]. Dostupné z: <http://special.novinky.cz/izrael/13.html>

HOMOLA, Bořek. *Odobí neklidu u Psí řeky*. Praha: Agrofin s.r.o., 2009. ISBN 978-80-904262-1-4.

ISKANDAR, Marwan. *Rafiq Hariri and the fate of Lebanon*. London: Saqi, 2006. ISBN 0863563708.

JANKOVEC, Martin. Haríriho efekt. *Respekt*. 1993., roč. 4, č. 5, s. 12.

JANKOVEC, Martin. Libanonu nastávají lepší časy. *Hospodářské noviny*. 1993, roč. 37, č. 50 (12. 3. 1993), s. 12.

KIFNER, John. MAN IN THE NEWS: Elias Hrawi; An Earthy Politician Who Makes Both Ends Meet. *The New York Times* [online]. 25. 11. 1989 [cit. 23. 3. 2016]. Dostupné z: <http://www.nytimes.com/1989/11/25/world/man-in-the-news-elias-hrawi-an-earthy-politician-who-makes-both-ends-meet.html>

KNIO, K. Is Political Stability Sustainable in Post-‘Cedar Revolution’ Lebanon?. *Mediterranean Politics*. Nov. 2008, vol. 13, No. 3, s. 445-451.

KRÁTKÝ, Ondřej. Blízkovýchodní internacionála: milníky šíitské aktivizace ve 20. století. Brno: Václav Klemm, 2013. ISBN 978-80-87713-04-4.

LUKEŠ, P. Rafík Harírí. Svobodné slovo. 1993, roč. 49, č. 196 (25. 8. 1993), s. 7.

MEHLIS, Detlev. *Hariri murdered*, New York: Philadelphia, 2006. ISBN 1-4145-0713-5.

NAJEM, Tom. *Lebanon: the politics of a penetrated society*. New York: Routledge, 2012. ISBN 9780203505083.

NORTON, Augustus R. *Hezbollah: a short history*. Princeton: Princeton University Press, 2007. ISBN 0691131244.

NOVÁK, Martin. Harírí byl architektem poválečného Libanonu. *Hospodářské noviny*. 2005, roč. 49, č. 32 (15. 2. 2005), s. 5.

PERTHES, Volker. *Arab elites: negotiating the politics of change*. Colorado: Lynne Rienner Publishers, 2004. ISBN 1588262669.

PETRÁČEK, Zbyněk. Když byl zabit Harírí. *Respekt*. 2005, roč. 16, č. 8, s. 3.

PETRÁČEK, Zbyněk. Šance pro Evropu. *Respekt*. 21. 2. 2005, roč. 3, č. 16., s. 3.

SENKOVÁ, Zita. V Libanonu vyhrál Harírí junior a protisyrský blok. *Mladá fronta Dnes*. 2005, roč. 16, č. 145 (21. 6. 2005), s. 8.

SKALNÍK, Petr. Libanon na cestě k suverenitě a plné nezávislosti. In: PECHA, Lukáš (ed.) *Blízký východ v současném světě I.*, Plzeň: Aleš Čeněk, 2005, s. 59 – 69. ISBN 80-86898-59-8.

Soud poprvé spojil Harírího vrahy s Hizballáhem. *Aktuálně.cz* [online]. 17. 8. 2011 [cit. 20. 4. 2016]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/soud-osn-poprve-spojil-haririho-vrahy-s-hizballahem/r~i:article:711092/>

SZANTO, Jakub. Události. *Česká televize* [online]. 13. 4. 2015 [cit. 26. 3. 2016]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1097181328-udalosti/215411000100413/obsah/393872-pripominka-obcanske-valky-v-libanonu>

ŠABACKÁ, Yvona. *Konflikt a politika velmocí na Blízkém východě. Libanon – bitevní pole velmocí*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2011. ISBN 978-80-7380-298-1.

VOLK, Lucia. *Memorials and martyrs in modern Lebanon*. Bloomington: Indiana University Press, 2010. ISBN 0253222303.

(luh) Libanonského premiéra zabila bomba. *Mladá fronta Dnes*. 2005, roč. 16, č. 38 (15. 2. 2005), s. 10.

8 RESUMÉ

The topic of my Bachelor thesis is a person, Rafic Hariri, who unfortunately is not very well known in the Czech Republic. I chose him as my topic because I discovered there are very few Czech sources and very little literature dedicated to this significant and famous person. So I wanted to complete a thesis which would acquaint readers with Rafic Hariri by researching and describing his youth and the beginning of his career as a businessman in Saudi Arabia, but primarily his political career in Lebanon lasting more than ten years for two mandates of the Prime Minister.

During the writing of my Bachelor thesis, I mainly worked with professional literature, newspaper articles and websites. Since my knowledge of the French language is non-existent, and my knowledge of Arabic inadequate, I had to work with only Czech and English sources. Information from these sources was often very similar making it difficult to find new information about Rafic Hariri.

In the first chapter of my thesis, I discuss the Lebanese Civil War, which became very important for Hariri's political career because he wanted to reconstruct his native country during his mandates. In the second chapter, I write about his life and work before 1992, the year he became Prime Minister for the first time. These years of his career before he became Prime Minister are very important because he gained contacts and enormous financial assets. The next chapter is devoted to Hariri's political career as the Prime Minister of Lebanon, first from 1992-1998, and then a second time from 2000-2004. The last chapter of my Bachelor's thesis is focused on Hariri's assassination perpetrated on 14 February 2005. I also talk about possible offenders and then a little about the progression in Lebanon in the short time after the assassination.